

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. I. An, & in quo Sensu differat Gratia Sacramentalis à non
Sacramentali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

est pictus. sed melius resolvitur: *Latet pictura hominis*. Verum ut abstineamus à trivis Logicis, an possit resolvi in duas propositiones: certum est, & hoc mihi sufficit, meum conceptum, auditis illis vocibus, non ferri directè in verum hominem, sed tantum in obliquo, tanquam in terminum picturæ. Econtra si diceret: *Ibi latet homo doctus*, meus conceptus ferretur in verum hominem, qui ex se est indifferens ad esse vel non esse doctum: & tunc illa propositio æquivaleret duabus, quarum prior posset esse vera, posterior falsa, nempe si ibi lateret homo, qui non esset doctus: æquivaleret enim his: *ibi latet homo, & ille est doctus*, vocaturque huiusmodi propositio à Logicis: *de tertio adjacente*. Hoc observato

554. Dicendum est, quòd quando vox adjecta formæ Sacramentali, ita alienaret sensum & conceptum, ut significaret conceptum alterius omnino rei, quàm sit illa, quæ significatur per formam Sacramentalem, seclutà illà voce adjectà, tunc nullum fieret Sacramentum: quia verba formæ non retinerent debitum sensum & significationem. Vnde vox Corpus, quando prædicatur de Corpore hominis, prout fit in hac propositione: *Hoc est corpus meum*: est aliquo modo æquivoca: si enim nihil adjiciatur, supponit pro corpore organico: si verò adjiciatur vox, *æthereum*, supponit pro aëre taliter condensato, ut exterius assimiletur corpori organico: ac proinde propositionis sensus esset: *hoc est aër à me instar corporis assumptus*. Ecce! per hanc propositionem non significatur verum Christi corpus, neque audientes conciperent illud corpus, quod defacto habet Christus: ergo per talem formam non fieret Sacramentum, quia sensus formæ est penitus alienatus.

Econtra, per hanc propositionem: *Hoc est corpus meum pro vobis submergendum, caput patibulum &c.* Non alienaretur significatio vocis Corpus: sed adhuc generaret conceptum illius ipsius corporis, quod Christus habet, etiam in propositio, quatenus æquivaleret huic: *quod pro vobis submergetur*, sit falsa: vnde tali adjectione non impediretur Sacramenti confessio.

Confirmatur. Si quis baptizaret hæc forma: *Ego te baptizo hæc frigida*. (ponamus aquam esse calidam) nemo, credo, in dubium vocaret ritum talis Baptismi: atqui non valeret, si non esset frigida, manet tamen vera forma, quatenus esse frigida, licet falsum sit, aqua esse frigida, manet tamen vera forma, quatenus consistit in verbis: *Ego te baptizo*. Pari modo manet verum: *hoc est corpus meum*: etiam si falsum sit esse submergendum.

555. Quæres, utrum valeret baptismus hæc formâ collatus: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, & B. Virginis*. Ad hoc respondet S. Thomas distinguendo adjectio B. Virginis intelligatur, quod nec auctoritate B. Virginis, sicut auctoritate SS. Trinitatis, non valet, si verò ita intelligatur, ut tantum significet invocationem B. Virginis, valet. Alii tamen sine distinctione, absolute respondent non valere, quia in eadem periodo non potest esse in Nomine, habere duplicem sensum, sed semper in eodem sensu accipiendum est: cum ergo valorem baptismi requiratur, ut significet auctoritatem Sanctissimæ Trinitatis, quæ non est communis B. Virgini, jam falsificatur tota forma, quia significat auctoritatem chymericam.

C A P V T III.

DE SACRAMENTORVM VIRTUTE ET EFFECTIBVS.

CONTROVERSIA I.

An, & in quo sensu differat Gratia Sacramentalis à non Sacramentali.

556. **G**ratia Sacramentalis dicitur, quæ confertur per Sacramentum, Gratia non Sacramentalis, quæ confertur extra Sacramentum, per actus meritorios. Illa prior dicitur conferri ex opere operato, posterior ex opere operantis. Pro quo discrimine intelligendo,

Supponendum est, fructus conducentes ad salutem æternam, dupliciter obtineri posse, scilicet vel ex opere operantis, vel ex opere operato. Ex opere operantis tunc dicitur aliquid obtineri, quando fructus commensuratur operi operantis, tanquam præmium, secundum operis meritum, tanquam præmium, seu condignum seu congruum. Ex opere operato

dicitur obtineri effectus, quando datur ultra mensuram meriti nostri, ita quidem, ut in largitione talis effectus, non attendatur ratio meriti quā talis. Per hoc tamen non negatur, quod in adultis requiratur aliqua dispositio, facienda per actus supernaturales, Fidei, Spei &c. ut Catholicis affingit Lutherus, sed solum asseritur, quod ultra illud quod intuitu talium actuum intervenientium datur in premium, detur aliquid amplius, intuitu Sacramenti, cum tali dispositione positi, prout magis declarabitur cum agemus de dispositionibus requisitis ad consequendum fructum Sacramentorum.

557. Dicendum est 1. Singula Sacramenta causare Gratiā Sacramentales, sibi quā tale Sacramentum in specie est, proprias ac specialiter respondentes. *S. Thomas q. 62. a. 2.* Colligitur hæc Veritas imprimis ex diversitate Sacramentorum, & ex fine huius diversitatis. Videmus enim diversas res esse assumptas ad diversa Sacramenta, habentes diversum modum significandi Gratiā sanctificantem, nempe per modum Ablutionis, Confortationis, Nutritionis &c. attendā naturali quadam proportionē quæ illis inest, in qua consistit Symbolizatio superius explicata, vi cuius significant specialem effectum spirituales. Præterea ipsæ Formæ Sacramentales significant aliquam diversitatem Gratiarum, ut patet, v. gr. ex forma Diaconatus, ubi dicitur: *Accipe Spiritum S. ad resistendum Diabolo & Tentationibus ejus.* & sic de alijs. Cum ergo diversa Sacramenta ad diversos fines & effectus ordinantur, & quidem tanquam signa practica, debent hi effectus diversi esse diversa Gratiā, ut patet ex definitione Sacramenti novæ Legis.

558. Questio est, in quoniam hæc diversitas consistat, utrum in aliquo prædicato intrinseco & essentiali, an in denominatione extrinseca, superaddita Gratiæ sanctificantis, seu gratum facienti.

Paludanus, Capreolus, & quidam alij docuerunt, Gratiā Sacramentalem esse quandam qualitatem ex intrinseco prædicato, specie distinctā à Gratiā Gratum faciente, qualis extra Sacramentum acquiritur; & hanc qualitatem dixerunt aliud non esse, quā quandam ornatum animæ. Sed hæc sententia jam exolevit.

Alij docuerunt, pro diversitate Sacramentorum ultra Gratiā gratum facientem, infundi specialem quandam habitum, ordinatum ad certos actus, ad quos obtinendos ordinatur talis species Sacramentorum. v. g. in Confirmatione infundi habitum supernaturalem productivum fortis Confessionis fidei. &c.

559. Dicendum tamen est 2. nullos huiusmodi speciales Habitus infundi virtute Sacramentorum. Probatur. Gratiā Gratum faciens, etiam quæ extra Sacramenta confertur, est radix omnium habituum supernaturalium, sufficientiū ad quosvis huiusmodi actus eliciendos: ergo superflui essent alij habitus ab his distincti. Patet Consequentia. Nam habitus supernaturales sunt

velut potentia in anima: atqui ad eosdem specie actus non dantur diversa potentia, ergo nec diversi Habitus.

560. Dicendum 3. Gratiā Sacramentalis à non Sacramentali nihil penitus differt, si consideretur præcisè quoad substantiam seu essentiam suam, nempe in quantum est donum supernaturale per se infusum, permanens, & tribuens jus ad vitam æternam: adeoque est ejusdem rationis & speciei cum gratia quæ confertur extra Sacramentum, consideratā præcisè illā entitate quæ infunditur animæ, & est ex se qualitas permanens. Brevissimè dicuntur illa Gratiæ non differre substantialiter. Probatur. Gratiā Sacramentalis facit cum gratia non Sacramentali intentionem Gratiæ in ordine ad plures gradus Gloriæ: ergo est ejusdem rationis.

561. Dicendum 4. Tota differentia consistit in denominatione extrinseca: nempe, illa Gratiā est Sacramentalis, quæ per Sacramentum est obrenta, & illa est non Sacramentalis, quæ est extra Sacramentum obtenta. Ratio, quia majori differentia non est opus, ut jam declarabitur. Itaque

562. Obijciēs. De Gratiā Sacramentali & non Sacramentali verificantur prædicata contradictoria: ergo inter se differunt etiam substantialiter. Probatur antecedens. Gratiā Sacramentalis affert specialia quadam & abundantiora auxilia, in certa Materia, Gratiā non Sacramentalis non affert huiusmodi specialia auxilia: ergo &c. R. Distinguo antecedens. Verificantur contradictoria fundata in prædicato intrinseco Entitati Gratiæ, nego, in aliquo extrinseco ipsi Entitati Gratiæ, concedo. Quando itaque dicitur, Gratiā Sacramentalem præbere Titulum & Jus, seu condignitatem specialem ad specialia auxilia in tempore oportuno conferenda, hic Titulus & Jus non est quoddam intrinsecum prædicatum ipsi Entitati Gratiæ, sed est denominatio extrinseca, proveniens inde, quod hic gradus Gratiæ gratum facientis, proveniret à tali Sacramento, ordinato ex sua institutione ad tales effectus, & talia auxilia in specie obtinenda, cum alioquin Gratiā non procedens à tali Sacramento, non nisi indeterminatè & generaliter ad auxilia sufficientia jus præberet.

563. Declaratur magis. Tamen omnis Gratiā gratum faciens, vndeunque proveniat, sic ex intrinseca sua perfectione destructiva omnis peccati mortalis quoad culpam, non tamen est destructiva totius reatus pœnæ correspondentis tali peccato: quatenus tamen Gratiā est collata per Baptismum, qui ordinatus est ex sua institutione ad regenerationem spiritualem, extinguit non tantum reatum culpæ, sed etiam totius pœnæ. Item quia baptismus est janua Sacramentorum, Gratiā pro ut per baptismum collata, specialiter secum affert auxilia ad alia Sacramenta dignè recipienda suo tempore. Item Gratiā ut collata per Sacramentum Pœnitentiæ, affert fortiora auxilia ad efficacius derelictanda & fugienda peccata

Bbbb 2 commissā,

commissa, & ad satisfaciendum pro illis, quia hoc Sacramentum ordinatur ad resurgendum à lapsu post baptismum commissio. Eucharistia, quia ordinatur ad vitam spirituales conservandam & augendam, ideo Gratia per illam collata, præbet titulum ad specialia auxilia actuum frequentiorum devotionis & charitatis, & sic de alijs.

564. Dices. Si Gratia sanctificans habet hanc exigentiam præcisè per denominationem extrinsecam, sequitur, Gratiā ex se non magis conferre illa auxilia, quàm si assumptus esset lapis aut lignum: quia proveniret ex mero libero arbitrio Dei, quod etiam posset fieri cum lapide aut ligno. hoc autem videtur absurdè dici. 2. Negando sequelam & paritatem. Lapis enim & lignum nullam penitus habent exigentiam auxiliorum ordinariarum. Gratia verò de se exigit in genere auxilia ad resistendum cuivis tentationi, & ad bene operandum in quavis materia occurrente: Quapropter quando datur à Deo Gratia propter Sacramentum, datur ex speciali intentione talium auxiliorum, in tali materia. Sicut, exempli gratiā, filiatio legitima tribuit filio jus ad hereditatem paternam, saltem quoad legitimam. Quodsi Princeps faceret legem, ut primogenito ultra legitimam aliquid relinqueretur esset, ratio filiationis utique non se haberet merè impertinenter ad illud augmentum, quamvis jus ad illud augmentum esset accidentale filiationi ut sic, posset enim hic ipse esse filius, & tamen non esse primogenitus.

565. Replicabis. Saltem excessus ille auxiliorum non provenit ab intrinseca proportionione Gratiæ: ergo saltem ille excessus non aliter debetur Gratiæ, quàm deberetur ligno, adeoque merè ad libitum. 2. Negando Antecedens. Gratia enim exigit dari auxilia talia & tanta, quantis aliquis dignus est. porro, cum quis possit esse dignus majoribus auxilijs, non tantum intrinsecè per gratiam, sed etiam extrinsecè per meritum Christi applicationem, ut fit per Sacramentum, ideo Gratia habet etiam intrinsecam proportionem cum talibus auxilijs.

CONTROVERSIA II.

*Utrum repugnet, Gratiā sanctificantem
causari à Sacramentis influxu physico
per Potentiam Obedientialem.*

566. DE modo causandi Gratiā, est celebris controversia, utrum nimirum Sacramenta causent Gratiā influxu effectivo physico, an solum Morali. Aliqui existimant, influxum moralem non sufficere ad defendendam excellentiam Sacramentorum novæ legis supra antiqua Sacramenta, & etiam ex alijs capitibus rejiciunt, & astruunt influxum physicum: pro quo supponunt, dari in creaturis potentiam obedientialem activam. Alij existimant, hanc potentiam obedi-

tialem repugnare, & vel ex hoc fundamento potant sufficienter probari, quod Sacramenta tantum moraliter influant. Alij denique docent, quod etiam si concedatur potentia obedientialem ex alijs tamen capitibus non sit Sacramenta obediendū influxus physicus, sed tantum moralis. Primò ergo videndum est, an potentia obedientialis repugnet, & an ex hoc capite neganda sit Sacramentis influxus physicus.

567. Conveniunt Catholici DD. primo, quod detur Potentia obedientialis passiva, debilis ad recipiendam & sustentandam aliquam formam in genere causæ materialis, non productionem per causas naturales, sed tantum per causas supernaturalem. Probatur ex Mysterio Incarnationis. Humanitas enim Christi elevatur ad sustentandam Unionem hypostaticam, quæ est supernaturalis: deinde anima hominis, & substantia Angelorum, recipit & sustentat Gratiā, Characterem, aliōsque habitus supernaturales.

568. Conveniunt 2. Quod detur etiam aliqua Potentia obedientialis activa. Datur enim in anima rationali & Angelis potentia obedientialis ad elicendos per elevationem actus supernaturales, qui cum sint vitales, debet immediate influere ipsum principium vitale, ut habet expressissima sententia in nostris scholis, quam etiam amplectuntur plures Thomistæ, teste Ovando.

569. Controversum est, utrum detur Potentia Obedientialis Universalis in omnibus creaturis, ita ut possit elevari ad quodlibet producendum, saltem quod educibile est ex potentia passiva, & ubi non est specialis repugnancia: non utrum Creatura possit elevari ad creandum, et specialis difficultas, huc non pertinens: ut quæritur, an Corpus Christi existens in Eucharistia, possit elevari ad educendam Gratiā sanctificantem ex anima.

Prima sententia negat. Ita Vasquez, Nugua, Conink, Alarcon, Gaspar Hurtadus, Petrus Pallavicinus, Esparza.

Secunda affirmat. Ita imprimis S. Thomas, in 4. dist. 8. q. 2. a. 3. ad 4. ubi distinguens potentiam passivam ab activa, veramque adnotat his verbis. [Sicut creatura inest obedientia potentia, ut in ea fiat quicquid creator disposuit, ita etiam, ut ea mediante fiat, quæ est ratio instrumenti.] Loquitur autem ibi S. Thomas de Transubstantiatione faciendā per verba Consecrationis. S. Thomam sequuntur Thomistæ communiter omnes. Ex nostris verò tenent Suarez, Molina, Valentia, Albertinus, Ruiz, Arrubal, Genadus, Præpositus, Tannerus, Hentius, Bonnus, Ripalda, Petrus Hurtadus, Lugo, Arragonius, Comptonus. Ego, re diu considerata, scilicet relectis omnibus, quæ RR. ingeniosè pro negativa sententia excogitarunt (quorum rursusque relectis aliorum fundamentis nova subministrant) non potui tamen, etsi maxime vellem, animam inflectere ut illis assentiret.